Reactienota

Dekkingsplan Brandweer Fryslân 2026-2029

Samen Paraat, gisteren, vandaag en morgen

Reactie op ingediende zienswijzen van gemeenteraden en -colleges

26 juni 2025
Status: definitief

1. Aanleiding
Brandweer Fryslân heeft het Brandweer Fryslân Dekkingsplan 2026-2029 (vanaf hier: concept dekkingsplan) opgesteld. De huidige status van het dekkingsplan is concept. In dit concept dekkingsplan is vastgelegd welke opkomsttijden in de regio van de brandweer verwacht worden. Daarnaast biedt het concept dekkingsplan inzicht in de positionering van kazernes, taken en materieel en de organisatie in relatie tot de risico's. Op 13 februari 2025 heeft de Bestuurscommissie Veiligheid het concept dekkingsplan vastgesteld. Aan de Friese gemeenten is gevraagd zienswijze te geven op het concept dekkingsplan.

2. Totstandkoming Dekkingsplan 2026-2029
Het huidige dekkingsplan (Dekkingsplan 2.0 herziene versie) is geëvalueerd op de repressieve prestaties. Daarnaast zijn de verwachte interne en externe ontwikkelingen die onze organisatie raken, in beeld gebracht. Tezamen is dit gevat in het evaluatierapport waarover de Bestuurscommissie Veiligheid op 2 oktober 2024 is geïnformeerd.

De Bestuurscommissie Veiligheid besloot op 20 november 2024 om het scenario '*voortzetten Samen Paraat, maar kritisch zijn op specialistische taken'* als uitgangspunt te nemen voor het nieuwe dekkingsplan. Na deze uitspraak heeft Brandweer Fryslân hard gewerkt om het nu voorliggende dekkingsplan vorm te geven. Intern is breed draagvlak gevonden voor dit nieuwe dekkingsplan, waaronder de brandweervrijwilligers en de Ondernemingsraad heeft een positief advies uitgebracht, Op 13 februari 2025 heeft de Bestuurscommissie Veiligheid in gestemd met het concept dekkingsplan en opdracht gegeven een procedure te starten waarin gemeenteraden en aangrenzende veiligheidsregio's hun zienswijze kenbaar kunnen maken.

Proces en methodiek
Het plan is opgesteld volgens de nieuwe landelijke handreiking uniforme systematiek dekkingsplannen. Dit biedt een algemeen, cyclisch raamwerk voor het analyseren van opkomsttijden en prestaties ten aanzien van basisbrandweerzorg. Dit dekkingsplan is primair gebaseerd op theoretische dekking en secundair op het aantal incidenten (evaluatie). Tot slot zijn bestaand beleid en interne adviesrapporten vertrekpunt geweest, bijvoorbeeld over natuurbrandbestrijding, schuimblussing of Fjoer en Wetter.

Samenvatting
Het Dekkingsplan 2026-2029 bevestigt dat Brandweer Fryslân een robuuste organisatie is die gedegen brandweerzorg kan leveren. Juist doordat de organisatie grotendeels is gebouwd op vrijwilligers, kan de paraatheid geborgd blijven door overlap van posten toe te passen en als netwerk *Samen Paraat* te blijven opereren. Uit de operationele prestaties blijkt dat dit netwerk goed functioneert; de basisbrandweerzorg geleverd door 66 posten wordt in dit dekkingsplan dan ook herbevestigd. Herbevestiging geldt ook voor de meeste specialistische- en aanvullende taken, bijvoorbeeld de duikteams, hulpverlening op hoogte en de incidentbestrijding gevaarlijke stoffen.

Voor een aantal specialistische en aanvullende taken worden wijzigingen voorgesteld. Deze gaan over waterlevering en -transport, hulpverlening op het water, technische hulpverlening en overige wijzingen. Zo zal de taak technische hulpverlening met minder voertuigen worden uitgevoerd, wordt de beschikbaarheid van bluswater beter geborgd en wordt door een verplaatsing de dekking voor hulpverlening op het water verbeterd. Al met al slagen we erin met deze aanpassingen de dekkingsgraad licht te verbeteren. Een totaaloverzicht met wijzigingen is te vinden in de bijlage van het dekkingsplan.

3. Zienswijzen
In aanloop naar de uiterlijke instuurdatum hebben twee gemeenten een zienswijze ingediend op het concept Dekkingsplan 2026-2029. In de bijlage zijn de ontvangen zienswijzen opgenomen. Hieronder wordt daar inhoudelijk op ingegaan.

3.1 Ontvangen zienswijzen

Gemeente Waadhoeke	Beschikbaarheid MSA van post Sint-Annaparochie te handhaven.
Gemeente De Fryske Marren	- BRV van post Balk opnemen in het dekkingsplan - Standpunt MSA post Lemmer te herzien

3.2 Reactie op zienswijzen

In deze paragraaf worden de zienswijzen in de context van het concept dekkingsplan geplaatst en van reactie voorzien.

Zienswijze 1: gemeente Waadhoeke

De zienswijze van de gemeente Waadhoeke richt zich op de MSA van post Sint-Annaparochie. De zienswijze leidt niet tot een aanpassing in het concept dekkingsplan.

De raad maakt zich ernstige zorgen over de gevolgen van deze maatregel voor de operationele paraatheid in onze gemeente. De MSA vervult een essentiële functie, met name in het gebied rondom de Bildtdijken, waar sprake is van hoogteverschillen van 3 tot 5 meter. Voor dit specifieke terrein is een verhoogde pompcapaciteit noodzakelijk, die momenteel adequaat wordt geleverd door de MSA op deze post.

- Een MSA is in de meeste gevallen niet essentieel voor een tijdige en effectieve inzet bij incidenten. Dit komt voort uit de techniek en de slagkracht.

  Technisch gezien hebben de mobiele pompen een beperkt vermogen, en zijn minder krachtig dan de pompen van de TS'en (tankautospuiten). Een MSA is dan eerder een bottleneck dan een toevoeging, want alle opvolgende blusacties worden beperkt door het vermogen van de kleinere MSA. De sterkste pomp moet bij het waterwinpunt staan, en dat is dus een TS. De lengte en hoogte die overbrugt moet worden maakt natuurkundig niet uit; een kleinere zuighoogte betekent een evenredig grotere opvoerhoogte (wat een MSA aan de éne kant wint, verliest ze aan de andere kant). Het beste resultaat is wanneer de krachtigste pomp in staat gesteld wordt het oppervlaktewater te bereiken: een derde zuigslang of water uit een andere, meer bereikbare locatie. In het geval van St Annaparochie beschikt haar TS sinds 2019 al over een 3e zuigslang om dit te realiseren – een werkwijze die nu standaard op TS'en aangeboden wordt als haar gebied daar om vraagt.

  Qua slagkracht bouwt Brandweer Fryslân ook voor bluswater op het netwerk. Bluswater zónder personeel om het te kunnen gebruiken is zinloos. We zien dat bezetting op posten regiobreed vaker krap is, en niet toereikend om een TS volledig te kunnen bemensen. Een lokale oplossing die vraagt om personele óvercapaciteit is daarmee minder vanzelfsprekend dan een oplossing uit het netwerk. Binnen het project Fjoer en Wetter is daarom voor alle locaties in Fryslân gekeken waar op voorhand al extra inspanning te verwachten is op het gebied van bluswatervoorziening. Bij locaties waarvoor dat geldt, wordt direct een 2e TS gealarmeerd. Hiermee is zowel techniek (capaciteit) als slagkracht (personeel) geborgd. En wanneer voorzien wordt dat het opbouwen van bluswatertoevoer langer duurt dan gewenst, wordt een WTH (watertankwagen) gealarmeerd om deze periode te overbruggen. In Menaam en Damwoude worden hiervoor waterwagens ge(her-)positioneerd.

  Wanneer deze maatregelen niet mogelijk blijken (bijvoorbeeld wanneer een TS/WTH niet door smalle straatjes past en een mobiele pomp wel), dan wordt een lokale oplossing geadviseerd (o.a. Post Workum voor Hindelopen).

Wat zijn de financiële consequenties indien de MSA bij de post St. Annaparochie behouden blijft?

- Het is moeilijk om een exacte prijs van één MSA te geven omdat de leeftijden van onze MSA's erg verschillen en dus de (afschrijvings-)waarde ook. Aanvullend is bekend dat het merendeel van de MSA's in de regio niet was opgenomen in het meerjareninvesteringsplan (MIP). Het alsnog opnemen van deze eenheden zou dus geen besparing, maar juist een uitzetting betekenen. Wanneer er voor gekozen wordt een extra MSA te behouden zou vervolgens bepaald moeten worden welke MSA dan behouden blijft.

  Het materieel van Brandweer Fryslân wordt op strategische plaatsen gepositioneerd en is vervolgens in principe beschikbaar voor de gehele regio. Dit is tevens financieel zo ingeregeld. Het is niet zo dat een gemeente alleen betaalt voor de voertuigen die in de eigen gemeente staan. Alle gemeenten betalen, op basis van een verdeelsleutel mee aan de gehele brandweerregio. Wanneer één gemeente hiervan wil afwijken door additioneel te betalen voor

extra materieel in de eigen gemeente, ontstaan er scheve (en onwenselijke) verhoudingen binnen de regio en komt de houdbaarheid van de verdeelsleutel onder druk te staan. Daarbij geldt ook dat wanneer één post tegemoet gekomen wordt terwijl dit regionaal niet te rationaliseren valt, er geen valide argument meer is om andere soortgelijke verzoeken níet te honoreren. De spreiding van materieel moet doelmatig en uitlegbaar zijn, en betrouwbaar verwerkt in financiën (onderhoud, vervanging).

Wat is de uitkomst van de eerder afgesproken praktijktest, waarbij onderzocht zou worden of het mogelijk is om met een derde zuigslang vanaf de aangewezen opstelplaatsen het open water te bereiken?

- De praktijktest heeft onlangs plaatsgevonden. In mei heeft de post St. Annaparochie foto's aangeleverd over hoe het werken met de derde zuigslang bevalt. De analyse van deze situatie is nog gaande, waarbij ook bekeken moet worden in hoeverre een dergelijke praktijktest een objectief beeld van het gehele gebied presenteert.

  Indien Brandweer Fryslân inderdaad tot de conclusie komt dat, ondanks de derde zuigslang, de beschikbaarheid van bluswater ontoereikend is, worden aanpassingen in de alarmering gedaan. Te denken valt – conform de netwerkgedachte – dan primair aan het alarmeren van een tweede TS en/of een watertankwagen.

Zienswijze 2: Gemeente De Fryske Marren
De zienswijze van de gemeente De Fryske Marren richt zich op het brandweervaartuig van Balk en de MSA van Lemmer. De zienswijze leidt niet tot een aanpassing in het concept dekkingsplan.

De Raad maakt zich grote zorgen over het voorstel om het brandweervaartuig van de brandweerpost Balk op te heffen. Gelet op de waterrijke gemeente, de vele watersporten en evenementen op het water, de recreatieve pleziervaart en beroepsvaart. Verzoeken wij het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Fryslân, het brandweervaartuig van de brandweerpost Balk op te nemen in het Dekkingsplan 2026-2029 en een onderzoek uit te voeren naar de waterhulpverlening in onze gemeente in relatie tot de risico's beschreven in het Regionaal Risico Profiel 2022-2025 van de Veiligheidsregio Fryslân.

- Op 13 februari jl. is in de Bestuurscommissie Veiligheid afgesproken dat er (projectmatig) een aanvullend, regiobreed onderzoek wordt opgestart over incidentbestrijding op de het water. De uitkomsten van dit onderzoek worden later dit jaar/begin volgend jaar aan het bestuur gepresenteerd, het bestuur zal hier een besluit over nemen. Afhankelijk van dat besluit wordt het brandweervaartuig van Balk wederom toegevoegd aan het dekkingsplan of niet. Zo lang het besluit nog niet is genomen zal het brandweervaartuig van Balk operationeel blijven.

Tevens verzoeken wij het standpunt van het verdwijnen van de Motorspuit aanhanger (MSA) van de brandweerpost Lemmer te herzien. De MSA wordt in samenwerking met de brandweerpost Lemmer gebruikt door het KNRM station Lemmer, voor calamiteiten en incidenten op het IJsselmeer. Wij verzoeken u om in gesprek te gaan met de brandweerpost Lemmer en het KNRM station Lemmer en te kijken naar een efficiënte en effectieve oplossing.

- In het hierboven genoemde aanvullende onderzoek wordt incidentbestrijding op het ruime (buiten-) water ook meegenomen. De samenwerking met de KNRM en de rol van post Lemmer hierbij wordt hierin ook nader bekeken. Hieruit kan voortvloeien dat een vergelijkbare oplossing moet worden gerealiseerd.

4. Conclusie
In onderstaand overzicht wordt per zienswijzen aangegeven of deze wordt overgenomen of niet. De toelichting is terug te vinden onder punt 3 in deze reactienota.

Zienswijzen	**Reactie**

1. Beschikbaarheid MSA van post Sint-Annaparochie te handhaven.	Niet overnemen.
2. BRV van post Balk opnemen in het dekkingsplan	Niet overnemen. Wel wordt aanvullend onderzoek gedaan naar incidentbestrijding op het water. Zolang dit onderzoek loopt en er nog geen besluit is genomen door het bestuur, zal de BRV van Balk operationeel blijven.
3. Standpunt MSA post Lemmer te herzien	Niet overnemen. Wel wordt in het onderzoek naar incidentbestrijding op het water ook gekeken naar de samenwerking met de KNRM en de rol van post Lemmer op het ruime (buiten-)water. Hieruit kan voortvloeien dat een vergelijkbare oplossing moet worden gerealiseerd.

Bijlage: Ingediende zienswijzen per gemeente en veiligheidsregio

Gemeente	Behandeling	Besluit Raad
Achtkarspelen	22 mei	Geen zienswijze
Ameland	26 mei	Geen zienswijze
Dantumadiel	27 mei	Geen zienswijze
De Fryske Marren	11 juni	Wel zienswijze
Harlingen	4 juni	Geen zienswijze
Heerenveen	**19 juni**	
Leeuwarden	7 mei	Geen zienswijze
Noardeast-Fryslân	5 juni	Geen zienswijze
Ooststellingwerf	20 mei	Geen zienswijze
Opsterland	26 mei	Geen zienswijze
Schiermonnikoog	20 mei	Geen zienswijze
Smallingerland	3 juni	Geen zienswijze
Súdwest-Fryslân	**12 juni**	
Terschelling	4 juni	Geen zienswijze
Tytsjerkesteradiel	22 mei	Geen zienswijze
Vlieland	26 mei	Geen zienswijze
Waadhoeke	26 mei	Wel zienswijze
Weststellingwerf	19 mei	Geen zienswijze

Veiligheidsregio	Datum	Zienswijzen concept dekkingsplan
Groningen	25 juni	
Drenthe	25 juni	
IJsselland	25 juni	
Flevoland	25 juni	
Noord-Holland Noord	25 juni	